

BULETINUL EPISCOPIEI

Buletin informativ al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, cu reședința la Giula
Apare cu binecuvântarea † Preasfințitului Părinte Episcop Siluan - Anul XV. Nr. 8 (172), august 2017

VIZITĂ DE LUCRU ÎN EPISCOPIA DACIEI FELIX

Luni, 31 iulie 2017, o delegație formată din Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului și Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, a efectuat o vizită de lucru în cadrul Episcopiei Daciei Felix, la sediul administrativ al acestei Episcopii, aflat în orașul Vârșet, din Serbia.

Vizita a fost prilejuită de preluarea temporară, pentru o perioadă de 1 an (1 august 2017 – 1 august 2018) a conducerii Eparhiei Daciei Felix, de către Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, în urma unei cereri de retragere, pe motive de sănătate, înaintate către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, de Preasfințitul Părinte Daniil Stoenescu, Episcop-Administrator al Episcopiei Daciei Felix și aprobată în ședința de lucru a Sinodului, din 6 iulie 2017.

Astfel, cei doi Ierarhi au fost întâmpinați la Reședința Eparhială din Vârșet de către Preasfințitul Părinte Daniil Stoenescu și ceilalți membri din Permanența Eparhială a Episcopiei Daciei Felix, între care s-au numărat și Părintele Moise Ianăș, Vicar Eparhial I și Părintele Emanuel Tăpălagă, Vicar Eparhial II, dar și de Domnul Gheorghe Dinu, Consulul General al României la Vârșet. Preasfințitul Părinte Daniil a prezentat oaspeților sediul Eparhiei și a avut loc

predarea, din punct de vedere administrativ și financiar, a conducerii Eparhiei către Episcopul din Ungaria, pentru perioada stabilită de către Sfântul Sinod.

În aceeași zi, cei trei Ierarhi Români: Înaltpreasfințitul Părinte Ioan al Banatului, Preasfințitul Părinte Daniil și Preasfințitul Părinte Siluan au fost primiți, cu bucurie, la Reședința sa, de către Preasfințitul Părinte Nikanor, Episcopul Ortodox Sârb al Vârșetului, unde i-a fost prezentată modificarea făcută în conducerea administrativă a Episcopiei Daciei Felix și a fost exprimată bucuria întâlnirii și a comuniunii frățești inter-ortodoxe, precum și aprecierea față de munca depusă în fruntea Episcopiei Daciei Felix de către Preasfințitul Părinte Daniil Stoenescu și toate urările de bine la adresa sa.

Marți, 1 august 2017, Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și Loc-

țiitor al Episcopiei Daciei Felix, a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierescă și o slujbă de Te Deum, în Catedrala Ortodoxă Românească cu hramul „Înălțarea Domnului”, din

pălagă, desemnat ca persoană de legătură și reprezentat în relațiile cu Preoții Episcopiei și cu celelalte autorități bisericești și civile, sub coordonarea Ierarhului, pentru perioada când acesta se va afla în Ungaria, Părintele Moise Ianăș, care va avea funcția onorifică de Vicar Eparhial, Domnul Consul General Gheorghe Dinu, Domnul Stevan Mihailov, Vicepreședintele Comunității Românești din Serbia, Părintele Andrei Turcoane, de la Catedrala din Vârșet și Părintele Roman Hegean, de la Parohia Glogoni.

La final, Preoții au primit binecuvântarea Ierarhului și au înmănat câte o listă cu realizările, problemele și situațiile din Parohiile pe care le conduc.

În aceeași zi, Preasfințitul Părinte Siluan a efectuat o vizită și la Casa „Butoarcă”, un imobil dăruit Episcopiei în anii 1980 de către avocatul Alexandru Butoarcă, în care actualmente se află sediul și birourile de lucru ale Consiliului Național al Minorității Naționale Române din Serbia, unde au fost întâmpinați de Doamna Aurora Gaiță, Domnul Marinel Petruț și alți angajați și le-au fost prezentate date importante legate de activitatea Consiliului și de situația românilor din aceste părți.

**Biroul de Presă
al Episcopiei Ortodoxe
Române din Ungaria**

Patriarhul Ecumenic Bartolomeu la Budapesta

În perioada 18-21 august 2017, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu, însoțit de Înalt-preasfințitul Părinte Arsenios Kardamakis, Mitropolitul pentru Ungaria și Austria al Patriarhiei Ecumenice, a efectuat o vizită la Budapesta, în cadrul căreia a luat parte la mai multe evenimente: întâlniri cu diferiți reprezentanți ai autorităților de stat și bisericești (Vicepremierul Semjén Zsolt și alți Miniștri și Secretari de Stat, Cardinalul Erdő Péter și membrii Conferinței Episcopale Catolice din Ungaria, Episcopul Reformat Szabó István și reprezentanți ai Sinodului Reformat din Ungaria); o rugăciune ținută în Biserica Reformată din Piața Szi-lágyi Dezső și organizată sâmbătă, 19 august 2017, de Consiliul Ecumenic al Bisericilor din Ungaria (CEBU); manifestările prilejuite de predarea către Exarhatul pentru Ungaria și Austria al Patriarhiei Ecumenice, în 20 august 2017, a unui complex de clădiri, situat în centrul Budapestei, pe strada Muzeum, nr. 11, care a fost și evenimentul central al vizitei efectuate în Ungaria de Sanctitatea Sa; și asistarea la manifestările religioase organizate în cinstea Zilei Naționale a Ungariei, de către Biserica Romano-Catolică, în după amiaza de 20 august 2017 (slujbă și procesiunea cu Moaștele Regelui Ștefan al Ungariei).

Predarea imobilului din strada Muzeum, nr. 11, a avut loc în Duminica a XI-a după Rusalii (20 august 2017) și a cuprins două părți principale: predarea propriu-zisă și săvârșirea Sfintei Liturghii, într-una dintre sălile festive ale clădirii, la care alături de Sanctitatea Sa, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu și de Mitropolitul Arsenios Kardamakis, al Austriei și Ungariei, răspunzând invitației adresate, au asistat și reprezentanți ai celorlalte cinci jurisdicții ortodoxe din Ungaria: Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, Preasfințitul Părinte Tihon, Episcop de Podolsk și conducătorul Eparhiei Ortodoxe Maghiare din Ungaria, aflată sub jurisdicția Patriarhiei Moscovei, Preasfințitul Părinte Lukijan, conducătorul Eparhiei Ortodoxe Sârbe din Ungaria, care a fost însoțit și de alt Episcop Sârb, aflat în vizită în Ungaria, și anume Preasfințitul Părinte Ignatie, de Branicevo, iar Arhimandritul Atanasie a fost reprezentantul Înaltpreasfințitului Părinte Antonie, Mitropolitul Bulgar pentru Europa Centrală și Occidentală și conducător al Eparhiei Ortodoxe Bulgare din Ungaria. La predare au mai luat parte Cardinalul Erdő Péter, Prima-

mul Ungariei, Vicepremierul Semjén Zsolt, Domnul Balogh Zoltán, Ministrul Resurselor Umane, Domnul Seszták Miklós, Ministrul Patrimoniului și Dezvoltării Naționale, Domnul Soltész Miklós, Secretarul de Stat pentru Culte și alte oficialități și invitați, precum și reprezentanții presei.

Imobilul, sau Palatul Karolyi, a fost construit în anul 1869, la cererea grofului Károlyi Sándor și a aparținut mai multor proprietari, de-a lungul vremii, iar din 1969 a fost administrat de conducerea Căilor Ferate Ungare, care a avut aici și sala de repetiții a Orchestrei sale Simfonice, iar din 1964 această clădire a adăpostit și Oficiul Național de Turism.

Ca urmare a bunelor relații avute cu Patriarhia Ecumenică și Biserica Creștină de Răsărit, încă de la începuturile Statului Ungar, deși acesta s-a orientat ulterior către Biserica Romano-Catolică, dar și a faptului că în anul 2.000, la împlinirea a 1.100 de ani de la întemeierea Statului Ungar, Patriarhia Ecumenică a trecut în rândul Sfinților pe Episcopul Ierotei, primul misionar creștin de pe pământurile ungare, dar și pe Regele Ștefan al Ungariei, în cadrul unei vizite efectuate atunci, de Patriarhul Ecumenic Bartolomeu, precum și în urma altor vizite făcute ulterior în Ungaria, de Sanctitatea Sa și a unui acord de colaborare între Patriarhia Ecumenică și Statul Ungar, semnat acum 3 ani, s-a convenit de către Guvernul Ungar să fie oferit acest imobil Patriarhiei Ecumenice și mai precis

Exarhatului pentru Ungaria și Austria al Patriarhiei Ecumenice, urmând ca, pe viitor, să funcționeze aici sediul Exarhatului, o școală greacă și o Academie a Patriarhiei, un muzeu al artelor ecleziastice și să fie construită o biserică, sau un paraclis. Donația vine și ca urmare a faptului că biserica cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, din Piața Petőfi, nr. 2, din Budapesta, construită la sfârșitul secolului al XVIII-lea de macedo-români și de greci, a trecut, în cursul secolului al XX-lea, în proprietatea Eparhiei Ortodoxe Maghiare, aflată sub jurisdicția Patriarhiei Moscovei, iar slujbele ortodoxe în limba greacă s-au făcut într-un paraclis, de la o altă adresă, dar reprezintă și un bun prilej de întărire a relațiilor cu Patriarhia Ecumenică și cu Biserica Creștin Ortodoxă de Răsărit.

Aceste idei au fost subliniate, în cuvintele lor, de Vicepremierul Semjén Zsolt, de Domnul Balogh Zoltán, Ministrul Resurselor Umane și Domnul Seszták Miklós, Ministrul Patrimoniului și Dezvoltării Naționale, care a dat citire și actului de punere în proprietate, dar și de Patriarhul Ecumenic Bartolomeu și Mitropolitul Arsenios Kardamakis, care au subliniat importanța acestui moment și au adus mulțumire Guvernului și Statului Ungar pentru donația făcută și deschiderea arătată. În mod simbolic, Vicepremierul a oferit Patriarhului Ecumenic Bartolomeu cheia clădirii, iar acesta a dat-o, mai departe, Mitropolitului Arsenios.

În semn de mulțumire adusă Bunului Dumnezeu pentru toate cele întâmplate, într-una dintre sălile festive ale imobilului a fost săvârșită Sfânta Liturghie de către Arhimandritul Visarion Komzias, în prezența Patriarhului Ecumenic Bartolomeu, a Mitropolitului Arsenios Kardamakis și a Episcopilor Siluan și Tihon, care la momentul potrivit și pentru exprimarea deplină a comuniunii frățești inter-ortodoxe, s-au cuminecat cu Sfintele Taine. Au luat parte, de asemenea, numeroși clerici și credincioși.

Toți cei prezenți au primit, la final, binecuvântarea Patriarhului Ecumenic Bartolomeu și iconițe cu Maica Domnului, în amintirea acestui moment istoric și reprezentativ pentru creștinii ortodocși care trăiesc în Ungaria și în special pentru membrii Exarhatului pentru Ungaria și Austria al Patriarhiei Ecumenice și au fost invitați la o agapă frățească.

**Biroul de Presă
al Episcopiei Ortodoxe
Române din Ungaria**

Evenimente culturale la Micherechi

Vineri, 11 august 2017, în localitatea Micherechi (Méhkerék), aparținând Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, a avut loc un dublu eveniment, cu caracter cultural-artistic, aniversar și comemorativ.

Mai întâi, la Casa de Cultură „Gheorghe Dulău”, din localitate, în prezența Doamnei Primar Margareta Tat, a Preasfințitului Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, însoțit de alți clerici (Părintele Protosinghel Visarion Tuderică, Secretarul Eparhial și Profesor de Religie la Școala Generală din Micherechi, Pr. Ioan Bun, Parohul Micherechiului și Arhidiaconul Emanuel Văduva, de la Catedrala Episcopală din Giula), a Domnului Viceprimar Berthold Netea, Doamnei Eva Iova Șimon, Directorul Săptămânalului „Foaia Românească”, din Giula, ș.a., a avut loc festivitatea de dezvelire a trei plăci: două plăci comemorative, dedicate lui Gheorghe Nistor (1922-1987), dansator și membru fondator al Ansamblului de dansuri populare din Micherechi, care mai târziu a ajuns să îi poarte și numele și Teodor Covaci (1925-1987), cântăreț la vioară și maestru al muzicii populare românești și o placă pentru Ansamblul „Gheorghe Nistor”, la aniversarea a 70 de ani de existență și rodnică activitate.

Manifestarea a fost deschisă prin cuvântul de salut adresat de Doamna Primar Margareta Tat, care a subliniat evenimentul dedicat aniversării ansamblului și comemorării unor personalități care au marcat viața culturală a localității și a prezentat câteva date importante din viața acestora: Ansamblul a luat ființă în 20 octombrie 1947, având în frunte, ca și condu-

cător artistic pe Marius Turcu și primii muzicanți fiind Ioan și Teodor Covaci; între 1953-1968 satul a avut trei formații: a bătrânilor, a tinerilor și a școlărilor, fiind conduse toate de învățătorul Gheorghe

Dulău; după 1982 a rămas o singură formație, care după trecerea la cele veșnice, în 1987, a Domnului Gheorghe Nistor, i-a preluat numele, în semn de recunoștință pentru contribuția avută; iar astăzi este condus de Vasile Pap junior; Gheorghe Nistor a fost un dansator foarte talentat din sat, care prin talentul și însuflețirea sa a reușit să transmită generațiilor mai tinere această frumoasă artă a dansului popular românesc, scoțând prin aceasta, din anonim, satul Micherechi și reușind să îl facă cunoscut la diferite festivaluri din Ungaria și de dincolo de graniță, iar în 1972 fiindu-i atribuită, pentru prima dată unui cetățean de naționalitate română, distincția de „Maestru al Artei Populare”; Teodor Covaci a fost un renumit și talentat cântăreț la vioară, învățând acest meșteșug de la tatăl său, de la vârsta de 7 ani, fără a studia în mod special acest instrument, dar pe care a ajuns să îl stăpânească foarte bine și a transmis mai departe, fiului său, această îndeletnicire.

La rândul său, a fost distins cu titlul de „Maestru al Artei Populare” în 1976, iar la cele veșnice a trecut în același an, cu Domnul Gheorghe Nistor, în 1987. La eveniment au luat parte și membri din familie și

urmași ai celor două personalități omagiate.

Apoi au fost dezvelite plăcile respective, iar Preasfințitul Părinte Siluan, împreună cu cei doi Preoți, Visarion Tuderică și Ioan Bun, a săvârșit slujba de sfințire a plăcilor și o rugăciune de pomenire pentru cei doi artiști omagiați, apreciind în mod deosebit rolul lor în promovarea localității, a identității și tradițiilor românești și felicitându-i pe micherecheni și conducerea comunei pentru acest eveniment.

În sala festivă a Casei de Cultură a avut loc, apoi, vizionarea unui film documentar despre Ansamblul de dansuri populare din Micherechi și cei implicați în promovarea acestuia, iar echipa de azi a Ansamblului a prezentat un foarte frumos dans popular românesc micherechean.

Cel de-al doilea eveniment important al zilei, devenit deja tradiție și ajuns la cea de-a XV-a ediție a fost „Festivalul Castraveților” dedicat uneia dintre îndeletnicirile principale ale acestor harnici

locuitori români din Ungaria, și anume legumicultura, care, de asemenea, a ajutat localitatea să se dezvolte mult, din punct de vedere material și financiar, dar și cultural.

La deschiderea Festivalului, alături de cei menționați anterior, s-au mai adăugat și alți conducători ai comunității românești din Ungaria: Domnul Gabriel Kohn, Ministru Consilier din partea Ambasadei României la Budapesta, Domnul Tiberiu Iuhas, Președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU), Doamna Mariana Negrau, Directorul Centrului de Documentare și Informare al AȚRU, Domnul Tolnai Peter, Vicepreședintele Consiliului Județean Békés, Doamna Corina Sebestyen, Redactor la Săptămânalul „Cronica” al AȚRU, Primari din România, din localități înfrățite (din Mădăraș, Babadag, etc.), ș.a.

Un cuvânt de salut a fost adresat tuturor participanților din partea Doamnei Primar Margareta Tat, iar între programele prezentate s-au numărat și dansuri ale Ansamblului „Gheorghe Nistor” din Micherechi, ale Ansamblului de Păstrare și Promovare al Centrului de Documentare și Informare al AȚRU sau ale renumitului Ansamblu de dansatori din Aletea (Elek), care s-au îmbinat foarte frumos și au cules admirația și aplauzele însuflețite ale tuturor participanților, veniți și de data aceasta în număr mare să se bucure de sărbătoarea principală a comunei lor. Ca și la edițiile precedente, au luat parte și artiști renumiți din România, de muzică ușoară, iar programul Festivalului a durat două zile.

**Biroul de Presă
al Episcopiei Ortodoxe
Române din Ungaria**

Pro Memoria - Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Justinian Marina

(Urmare din numărul anterior)

Preot paroh, de enorie, la sat și la oraș

Puterea sa de muncă și spiritul de bun gospodar s-au vădit din plin la Parohia Băbeni, județul Vâlcea, unde erau trei biserici, pe care le-a găsit într-o stare deplorabilă.

În vara anului 1925 a renovat complet biserica parohială, cu hramul Buna Vestire, făcându-i temelie din beton armat, consolidări la zidărie, învelitoare din tablă de fier și pictură nouă. A cumpărat un al doilea clopot, veșminte și diferite obiecte de cult și a împrejmuțat cu gard de stejar curtea bisericii, separând-o de cimitir și de casa parohială.

În anii următori a reparat din temelie până la acoperiș cele două biserici filiale, Sfântul Nicolae și Sfântul Dumitru, aflate în ruină, aducându-le în stare de folosire. Sumele necesare acestor lucrări le-a strâns prin osârdie proprie de la credincioși și de la unii donatori mai înstăriți de pe raza parohiei.

Totodată, a constituit corul bisericii, din elevi de la școala primară, care a dat în mod constant răspunsurile armonice la Sfânta Liturghie, și a înființat un comitet cultural, împreună cu care a organizat serbări populare și șezători sătești. S-a remarcat și prin predicile duminicale, fiind apreciat ca un bun cuvântător bisericesc. Încât, consilierul referent eparhial care i-a făcut inspecția la parohie în anul 1933, pe bună dreptate scria în raportul său: „Plin de energie și cu spirit organizatoric, bun slujitor și predicator, Preotul Ioan Marina este animat de cele mai alese sentimente față de enoriașii săi, este dotat cu simțul realității și mai presus de orice este un preot cu mult prestigiu moral”.

Cu aceeași osârdie s-a avântat și în parohia Sfântul Gheorghe din municipiul Râmnicu Vâlcea, unde s-a transferat în anul 1933, găsind biserica deteriorată, cu crăpături în zid și în acoperiș, încât ploaia pătrundea în sfântul lăcaș, iar casa parohială, veche și dărăpănată, susținută de proptele și acoperită cu șită, era gata să cadă. În patru ani, cu fonduri strânse de la enoriași, a restaurat complet biserica. A rezidit cele două turlle, a refăcut acoperișul cu tablă plumbuită pe turlle și galvanizată pe biserică, a înlocuit tencuiala în exterior și a făcut importante lucrări interioare, inclusiv refacerea picturii.

De asemenea, a construit o nouă casă parohială, cu parter și etaj, însumând zece camere, în care a instalat cancelaria și biblioteca parohială, cu sală de lectură. A înființat și un cor din persoane pregătite, fiind singura biserică cu cor din oraș, care prezenta anual și câte 3-4 concerte de muzică religioasă, atât în localitate, cât și în stațiunile balneare din județ. Pe lângă predicile duminicale, a susținut și conferințe publice.

În timpul războiului a înființat o cantină în casa parohială, dotată cu toate cele necesare, care a hrănit 60 de elevi săraci de la școlile primare din oraș. La stăruințele sale, enoriașii parohiei au dăruit 100 de paturi, cu lenjeria corespunzătoare (saltele, cearșafuri, pături și perne), spitalului pentru răniții instalat în localul liceului de fete din municipiul Râmnicu Vâlcea.

De două ori pe săptămână, prin purtarea sa de grijă, parohia aproviziona cu alimente cantina răniților din acest spital.

Director de seminar și conducător de tipografie

Paralel cu slujirea preoțească, la 1 noiembrie 1932, din încredințarea Episcopului Vartolomeu Stănescu al Râmnicului, a preluat conducerea Seminarului Teologic Sfântul Nicolae din municipiul Râmnicu Vâlcea, într-un moment dificil, când acesta era pe cale de a se desființa, din cauza datoriilor mari pe care le avea către diferiți furnizori.

Noul director, om energic și hotărât, a stăruit atât în presa locală și centrală, cât și pe lângă unele personalități politice și culturale ale vremii, deplasându-se în mai multe rânduri la București, pentru menținerea seminarului eparhial, și a obținut în final patronajul Ministerului Învățământului și înscrierea lui în bugetul statului.

Totodată, s-a dovedit nu numai gospodar încercat, ci și minunat profesor, neîntrecut duhovnic și adevărat părinte pentru elevii săi.

Prin chibzuință, corectitudine și inițiative personale de natură economică, a reușit să achite datoriile din trecut ale seminarului, dar să și micșoreze simțitor taxele elevilor, ușurând astfel situația multor familii de săteni nevoiași, care se luptau din greu să-și mențină copiii în seminar. Cu toate că taxele erau mai mici, internatul n-a avut de suferit, căci i-au fost asigurate toate dotările necesare, iar elevilor o hrană cu mult mai bună ca în trecut.

La 1 noiembrie 1938, episcopul Vartolomeu se pensionează și este numit locțiitor arhiereul Irineu Mihălcescu Târgovișteanul. În gospodăria eparhială era mare neorânduială, iar vestita tipografie a episcopiei se găsea pe marginea prăpastiei. A fost chemat, ca specialist, Pavel Suru, fost director al Tipografiei Cărților Bisericești din București, ca să preia conducerea tipografiei eparhiale, pentru a o rentabiliza. Constatând starea grea a tipografiei, acesta a întocmit un referat către episcopie, în care și-a exprimat pesimismul că s-ar mai putea îndrepta ceva, spunând: „Dacă este ca tipografia să fie înmormântată, apoi lăsați ca prohodul să i-l cânte cei care au adus-o în această stare. Cine a avut foloase să aibă și ponoase”. În fața refuzului lui Pavel Suru, Episcopia a recurs la preotul Ioan Marina, singurul om din eparhie care mai putea să încerce să aducă tipografia pe linia de plutire.

Astfel, la 25 august 1939, a fost trecut de la direcția seminarului la conducerea tipografiei eparhiale. În numai opt luni de zile, întrecând așteptările tuturor, a achitat toate datoriile către furnizorii anilor anteriori și a restabilit încrederea pe piața tipăriturilor față de tipografia eparhială, atât de necesară unei întreprinderi economice, salvând-o de la prăbușire. În primăvara anului 1940, predă tipografia negrevată de nici o datorie, Mitropoliei Olteniei, înființată în 7 noiembrie 1939, unde refuză să meargă, atât pentru durerea pricinuită de desființarea, pe aceeași dată, a Episcopiei Râmnicului, cât și pentru a nu se despărți de preoțimea vâlceană, al cărei conducător era.

(Continuare în numărul următor al Buletinului)

Dr. Stelian Gomboș
(București)